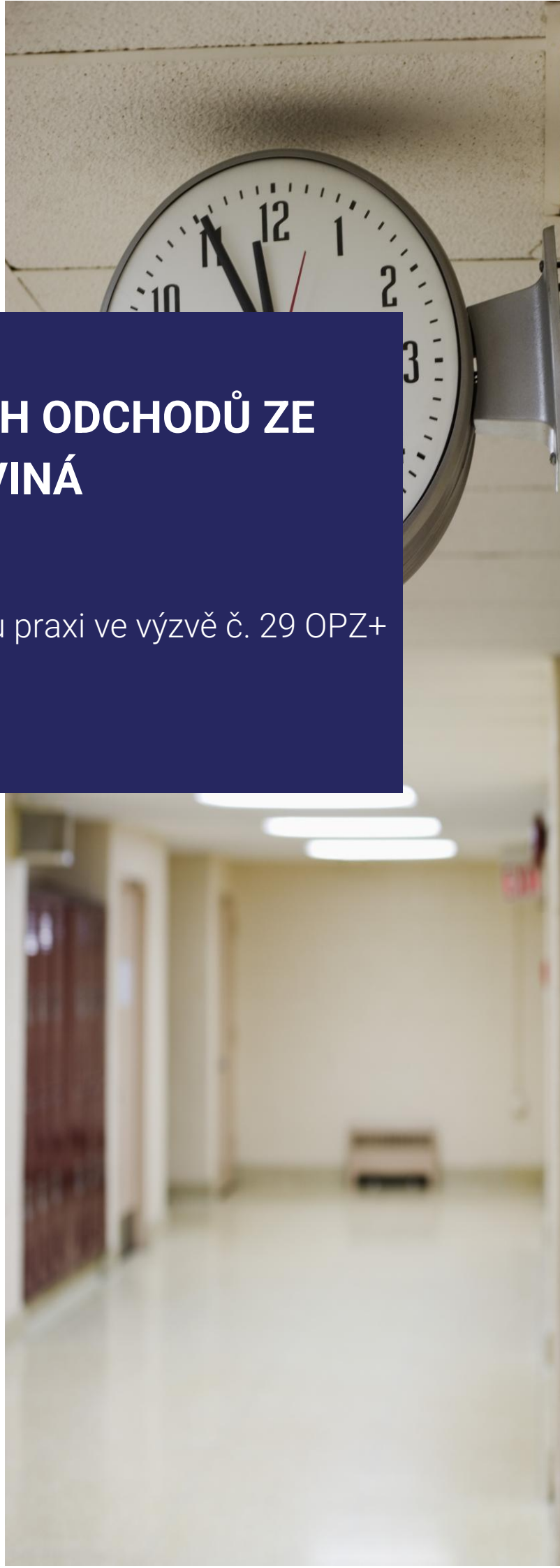
Financováno Evropskou unií

MPSV



PREVENCE PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ ZE ZÁKLADNÍ ŠKOLY – KARVINÁ

Případová studie zachycující dobrou praxi ve výzvě č. 29 OPZ+

Březen 2026

VYPRACOVALO:

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
oddělení evaluací

KONTAKTNÍ OSOBY:

Mgr. Anna Pálová, anna.palova1@mpsv.gov.cz

Obsah

1 Zaměření případové studie 3
2 Kontext projektu 4
2.1 Organizace Helping Young People 4
2.2 Školní (ne)úspěšnost v Karviné 5
2.3 Cílová skupina projektu 6
2.4 Cíle a plánované přínosy projektu 6
3 Multidisciplinární přístup v praxi 7
3.1 Aktivity projektu 8
4 Přínosy projektu 10
5 Zkušenosti z realizace 11
6 Udržitelnost multidisciplinárního přístupu v Karviné 12

1 ZAMĚŘENÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Případová studie se zaměřuje na **dvouletý projekt *Prevence předčasných odchodů ze základní školy – Karviná*** (CZ.03.02.01/00/22_029/00018582), realizovaný na ZŠ Družby v Karviné v letech 2023–2025 organizací Helping Young People (HYP).

Studie vznikla **na základě rozhovorů s 5 zástupci realizačního týmu** – 1) pedagog a administrátor projektu, 2) kurátorka OSPOD, 3) psycholog a speciální pedagog, 4) ředitel základní školy, 5) sociální pedagožka. Rozhovory proběhly v září 2025 po ukončení realizace projektu. Dále byly pro zpracování studie využity **projektové dokumenty organizace HYP** (Metodika prevence předčasných odchodů ze vzdělávání, Vstupní/výstupní analýza).

Případová studie **zachycuje zkušenosti realizátorů s multidisciplinárním přístupem při prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání**. Zaměřuje se zejména na sestavení multidisciplinárního týmu, jeho fungování, realizované aktivity a jejich přínos pro děti ohrožené předčasným odchodem ze vzdělávání a jejich rodiny.



Zdroj veškerého obrazového materiálu: web realizátora

2 KONTEXT PROJEKTU

V říjnu roku 2022 vyhlásilo MPSV v rámci priority sociální začleňování OPZ+ dotační **výzvu č. 29 s názvem *Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání*.** Do výzvy bylo alokováno 300 000 000 Kč, které podpořily celkem 24 projektů. Podpora cílila na zmírnění bariér dětí z rodin ze znevýhodněného prostředí pro zvýšení školní úspěšnosti, zlepšení vzdělávacích šancí, a tím i budoucí uplatnitelnosti na pracovním trhu.

Výzva na základě dosavadního poznání[1] vychází z předpokladu, že **děti vyrůstající ve ztížených socio-ekonomických podmínkách jsou významně ohroženy školním neúspěchem a předčasným odchodem ze vzdělávání**, a je tedy zásadní poskytnout jim komplexní podporu pro zlepšení sociální situace a podmínek pro vzdělávání. Prevence předčasných odchodů ze vzdělávání je zde založena na **multidisciplinární podpoře žáků**, resp. jejich rodin, která je formalizována do multidisciplinárních týmů, v nichž jsou zapojeni zástupci školského prostředí, poskytovatelé sociálních a dalších odborných služeb či místních institucí. Spolupráce rodiny, školy a dalších aktérů je nezbytným předpokladem pro účinné zmírňování bariér ke vzdělávání u ohrožených dětí, proto je podmínkou výzvy zapojení školského zařízení (základní nebo mateřské školy) jako partnera příjemce podpory.

Prostřednictvím intenzivní mezioborové spolupráce je v projektech zajištěna **přímá podpora ohrožených žáků**, a dále je nastavován a ověřován **systém komplexní podpory a péče**, který by měl sloužit k efektivnímu řešení problému i po skončení dotačního programu. Ve výzvě byly podpořeny aktivity nejen pro děti školního věku, ale i pro předškolní děti a jejich rodiče. Realizátory projektů byly především nestátní neziskové organizace, zapojilo se také 6 obcí.

2.1 Organizace Helping Young People

Nezisková organizace HYP působí v oblasti prevence rizikového chování a sociálního vyloučení dětí a mládeže v Karviné. Úzce spolupracuje s místními volnočasovými centry a nabízí rodinám příměstské tábory, sportovní kroužky i vzdělávací aktivity. **Již před zahájením projektu se organizace soustředila na školní prostředí** – pořádala sportovní turnaje, kulturní akce a zapojovala žáky do komunitních aktivit. Hlavní myšlenkou HYP je **vytvořit propojenou síť volnočasových center, klubů, služeb a škol, která dětem ze znevýhodněného prostředí umožní aktivní trávení času, pohyb, rozvoj talentu, a především pocit úspěchu**[2].



1 viz např.: Neúspěšnost ve škole souvisí i s exekucemi. Nová mapa ukazuje, které obce s ní umí bojovat

2 Více informací o Helping Young People viz webové stránky: https://helpingyoungpeople.cz/

2.2 Školní (ne)úspěšnost v Karviné

Karviná patří mezi regiony s vysokou mírou sociálního vyloučení a školní neúspěšnosti[3]. **ZŠ Družby se pak nachází v karvinské lokalitě Nové Město, která se vyznačuje koncentrací obyvatel nejvíce zasažených sociálními problémy.** Tato vzdělávací instituce je dále specifická tím, že do ní podle ředitele školy dochází až na několik žáků z Ukrajiny 100 % dětí romského původu. Problematické rodinné zázemí a kumulace sociálních hendikepů (nízké vzdělání rodičů, dlouhodobá nezaměstnanost, materiální deprivace, etnická diskriminace, psychické problémy, slabá školní docházka či kázeňské potíže) pak mnohdy vedou k **ukončení školy již v 7. či 8. třídě**. Běžně proto dochází ke sloučení 9. ročníku do jedné třídy.

„Propadnou jednou na prvním stupni, jednou na druhém a celá škola pro ně byla k ničemu; chtějí hned pracovat, práci samozřejmě neseženou… život nabere špatné obrátky."

Pedagog z MDT

ZŠ Družby podle ředitele již před vstupem do tohoto projektu problematiku znevýhodněných dětí řešila. Např. díky dotacím z programu NPO[4] si mohla dovolit zaměstnat sociální pedagožku a další podpůrné pracovníky, zajistit dětem chybějící pomůcky, nabídnout obědy zdarma, doučování apod.

„Vzali jsme jim (rodičům) *z ruky argumenty, proč dítě neposlat do školy."*

Ředitel ZŠ Družby

Škola zároveň vytvořila manuál školní absence, kde sledovala docházku žáků a v případě problémů aktivně kontaktovala rodiče, aby dítě poslali do školy. **Komplexní přístup a zacílení na konkrétní potřeby žáků a jejich rodin však dosud škole chyběly**. Tyto poznatky proto vedly spolek HYP k oslovení školy a k rozhodnutí podat žádost do výzvy OPZ+.



3 REZEK, Kristýna; RAPČÁKOVÁ, Renata a MIKULEC, Marek. Koncept desegregačního plánu – Karviná. Únor 2025. Ministerstvo pro místní rozvoj. Dostupné také z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/wp-content/uploads/15_Koncept-desegregacniho-planu-Karvina_final.pdf.

4 Národní plán obnovy je vládní program financovaný z prostředků Evropské unie, zaměřený na podporu reforem a investic po pandemii COVID-19.

2.3 Cílová skupina projektu

Proces identifikace ohrožených žáků probíhal v úzké spolupráci se školou. Třídní učitelé se sociální pedagožkou či ředitelem školy vytipovali žáky splňující stanovené indikátory (**špatný prospěch, vysoká (neomluvená) absence, opakované kázeňské přestupky, speciální vzdělávací potřeby či problematické rodinné zázemí**).

Jednou z aktivit MDT byly zároveň **diagnostické dotazníky pro žáky**, na základě kterých členové týmu vytipovali účastníky projektu (nízké sebevědomí, špatné vztahy ve třídě, …).

Do projektu se nakonec zapojilo 33 dětí, přičemž intenzivní **individuální podporu dostalo přibližně 10 z nich**. Rodiny těchto dětí školnímu dění spíše nepřikládaly takovou prioritu i vzhledem ke své složité sociální situaci. I přesto se **projektu podařilo spojit se s 26 rodinami – asi 7 z nich přímo spolupracovalo, zbylé alespoň umožnily dětem účastnit se aktivit týmu**.

2.4 Cíle a plánované přínosy projektu

Projekt primárně cílil na snížení rizika **předčasného ukončování školní docházky mezi žáky.** Strategií MDT bylo **zmapovat školní prostředí, identifikovat nejpotřebnější jedince a k těm následně směřovat podporu.**

„Myslet si, že v masovém měřítku dosáhnete toho samého, je k smíchu… to jsou jen formální akce."

Psycholog z MDT

Konkrétním cílem projektu bylo, **aby děti vnímaly školu jako pozitivní prostředí, které otevírá dveře lepšímu životu**, čímž by byly motivované k pokračování ve vzdělávací dráze. Důležité proto bylo ve škole vytvořit **prostor pro smysluplné trávení volného času** za účelem nabídnout dětem, které nezažívají úspěch, **možnost uplatnit se, vyniknout a cítit se přijímané.** Dále bylo cílem vybudovat **bezpečnou komunitu, která poskytne prostor pro vyslechnutí a konstruktivní komunikaci mezi žáky, rodiči, školou i odborníky.**



3 MULTIDISCIPLINÁRNÍ PŘÍSTUP V PRAXI

HYP vsadil na poměrně málo početný, avšak velmi úzce propojený tým expertů, kteří se scházeli **pravidelně každý týden. Na větších schůzích jednou až dvakrát za měsíc** plánovali akce, sdíleli poznatky a operativně řešili jednotlivé případy žáků.

„Klíčové je se vidět a zkoordinovat, pouhé rozdělení rolí by nefungovalo."

Sociální pedagožka

Nejprve tým nastavil aktivity tak, aby si získal důvěru dětí, teprve pak se začaly svěřovat, a MDT tak mohl nahlédnout jejich případy z více stran – např. psycholog posoudil osobnostní faktory, sociální pedagožka zohlednila sociální kontext rodiny a dohromady **navrhli komplexní podpůrný plán**. MDT také zajišťoval **návazné služby**. Pokud dítě potřebovalo např. doučování nebo kontakt s volnočasovým klubem, tým je zprostředkoval.

Klíčové bylo, že si **děti i rodiče mohli dle sympatií vybrat, s kým budou své příběhy sdílet**. Na to tým reagoval **efektivním předáváním informací**. Např. když sociální pedagožka zjistila v rodině problém, sociální kurátorka mohla prověřit situaci v evidenci OSPOD a případně oficiálně zakročit. V tomto ohledu si zástupci MDT **nejvíce cení flexibility a rychlosti, které jim multidisciplinární přístup umožnil**.

„Dítě se nám svěřilo a řešilo se to nejpozději další týden, kdy jsme se sešli. Nemuselo se čekat měsíce, jako když se objednává do poradny."

Psycholog z MDT

Právě **flexibilita a operativní intervence nejsou podle MDT v rámci klasického školního poradenského pracoviště možné**.

„Když se vyskytl problém, nemusel jsem jít za tím nebo za tamtím, prostě jsem tu intervenci dal. Jako člen ŠPP tohle nemám, to je o konzultaci s nadřízeným. Neříkám, že se něco snažím obcházet, ale je to tak efektivnější."

Psycholog z MDT

Pedagog

- zajišťoval volnočasové aktivity pro děti a dohlížel, aby MDT zapadl do chodu školy
- jako předseda HYP byl iniciátorem i administrátorem projektu, sestavil MDT a komunikoval se školou

Psycholog / speciální pedagog

- ujal se zejména diagnostiky třídního klimatu a individuálních potřeb dětí
- věnoval se realizaci třídních workshopů, metodickému vedení intervencí a individuálním konzultacím s dětmi

Sociální kurátorka pro děti a mládež (OSPOD)

- přispěla zejména svými zkušenostmi v oblasti sociálně-právní ochrany dětí (legislativa, krizové situace u ohrožených dětí) a možností rychle ověřovat či řešit rodinné záležitosti úřední cestou
- účast v projektu vnímá jako příležitost posunout svou práci z represivní do roviny preventivní, tj. mohla podchytit situaci dřív, než by musel zasáhnout OSPOD

Sociální pedagožka (placená z NPO)[5]

- její komplexní přehled o situaci rizikových žáků byl zásadní při vytipování možných účastníků projektu
- byla klíčová zejména pro znalost rodinného zázemí díky terénní práci, pro navázání důvěry s rodiči a odbourání bariér, které stály mezi nimi a MDT

„Setkali jsme se s tím, že šesťák nahrazoval roli rodiče, uklízel, staral se o sourozence, chodil na nákupy. Jeho matka nebyla nakloněna projektu."

Sociální pedagožka

- vedla tematické diskuse s malými skupinkami dětí či motivační rozhovory s jednotlivci
- plnila důležitou síťovací roli – propojovala školu, děti a jejich rodiny s MDT (informovala o jeho aktivitách) a zároveň nízkoprahovými zařízeními, prostřednictvím kterých žákům ukazovala jejich možnosti trávení volného času

Ředitel ZŠ Družby

- účastnil se většiny týmových porad, poskytoval interní data o žácích (prospěch, absence), uvolňoval personál pro potřeby projektu a zajišťoval zázemí ve škole
- rodiče i děti řediteli důvěřují, na základě jeho doporučení byli ochotni s MDT spolupracovat

5 V případě navazujícího projektu bylo v plánu MDT oficiálně rozšířit o její pozici.

Oproti školnímu poradenskému pracovišti, kde má každý specialista mnoho jiné agendy (administrativa, suplování, porady), se MDT mohl **plně soustředit jen** *„na to podstatné“* **- vybrané děti a jejich potíže**.

Charakteristické pro MD přístup dále bylo, že tým vůči dětem i jejich rodinám vystupoval neformálně. Mohl tak cílit pomoc, aniž by působil jako represivní nástroj moci. **To bylo rozhodující pro vybudování důvěry**. Právě ta z pohledu MDT např. pedagogům, školním psychologům či sociálním kurátorům pro jejich institucionální postavení chybí.

„Když rodiče slyší „školní psycholog“, narušuje jim to komfortní zónu, což může vyvolávat odpor.“

Ředitel ZŠ Družby

V této souvislosti bylo důležité, aby se **členové týmu účastnili všech projektových aktivit**, **ale i dění ve škole**. MDT s dětmi hrál fotbal, diskutoval na různá témata, ale rovněž se účastnil např. školního jarmarku, kam přišli i rodiče, a **nenásilnou formou** s nimi konverzoval, informoval o aktivitách a případně nabízel služby.

„Děti nás nebraly jako učitele nebo úředníky, spíš jako parťáky, kteří si s nimi hrají, povídají a přitom pomůžou. Viděly, že i dospělí se umí bavit.”

Sociální kurátorka

3.1 Aktivity projektu

1) Třídní workshopy: V průběhu projektu uspořádal MDT celkem 13 dvouhodinových workshopů v 7 různých třídách. Jejich **cílem bylo zlepšit klima ve třídě**, **posílit komunikaci a předcházet konfliktům**. Výhodou bylo, že **workshopy probíhaly v rámci výuky**, tudíž aktivita nebyla závislá na motivaci dětí někam docházet.

Na začátku každého z workshopů děti vyplnily jednoduchý **diagnostický dotazník** s otázkami zaměřenými na vztahy ve třídě i s rodiči či sebevědomí žáků. Jejich vyhodnocení pomohlo **identifikovat zranitelné jedince či konflikty ve třídě** a poskytlo **vstupní informace pro plánování další intervence**.

Klíčovým prvkem workshopů byla **interakce** – **žáci se formou hry učili mluvit asertivně, bez agrese, naslouchat a vážit si přátelství i dospělých**. Debatovali nad modelovými situacemi, které odrážely problémy daného kolektivu, či nad připravenými příběhy s morálními hodnotami. V rámci komunitních kruhů pak žáci sdělovali zpětnou vazbu sobě samým i k proběhlým aktivitám.

2) Odpolední klub: MDT se dále zaměřil zejména na **menší skupinky „ohrožených“ dětí**, kde bylo zásadní, aby děti byly zhruba *„na stejné úrovni“*, s podobnými potřebami. Díky tomu se děti cítily komfortně a nebály se aktivně zapojit.

V Karviné zvolili cestu **volnočasových aktivit v areálu školy**. Klub se konal jednou týdně a účastnili se ho žáci napříč třídami (dobrovolně, průměrně 5–10 dětí). Náplní byly zejména **sportovní a jiné zájmové aktivity** (fotbal, karate, zpívání koled, debata s úspěšným členem komunity – např. kadeřník apod.).

Cílem bylo vytvořit **bezpečný prostor**, kde se děti budou **rozvíjet, naučí se novou aktivitu,** ale zároveň **spolupráci a respekt k pravidlům, a vybudují si pozitivní vztah ke škole**.

„Mělo to tendence sklouzávat k tomu, že si jen zahrajeme fotbal, ale říkali jsme, že nejsme sportovní klub. Důležité tak bylo najít hranici – navázat důvěru, ale zároveň jim něco předat.“

Pedagog z MDT



3) Individuální práce s dětmi: Celkem zhruba 10 žákům, kteří se jevili jako nejohroženější (velmi nízké sebevědomí, problém zapadnout do kolektivu, závažné výchovné problémy), se tým věnoval také jednotlivě. Zejména psycholog z MDT s nimi vedl **osobní konzultace**, **pomáhal reflektovat pocity, budovat sebevědomí, řešit konkrétní potíže ve třídě či s učením**. Důležité bylo, že děti dostaly **praktické rady, jak dané situace řešit.**

Zároveň, pokud k tomu byla příležitost, se všichni odborníci snažili s dětmi vést **motivační rozhovory**, nabádat je k tomu, aby přemýšlely nad tím, co je baví a co chtějí v životě dělat.

4) Workshopy pro rodiče: Projekt se zaměřil i na rodiče „ohrožených" dětí formou rodinných setkání (dítě + rodiče), kterých se realizovalo celkem 5. **Účast na nich však byla velmi nízká**, z množství rozeslaných pozvánek se na první setkání dostavilo 7 rodin, později ještě méně (více viz kap. Zkušenosti z realizace).

Setkání měla za cíl **představit rodičům projekt a jeho přínosy, povzbudit je ke spolupráci se školou i odborníky a získat od nich informace o rodinném zázemí**.

5) Aktivity sociální pedagožky:

Rozvojové skupinky spočívaly v tom, že na nich sociální pedagožka každý týden s malými skupinami žáků (4-5 dětí) probírala témata, která mimo jiné navazovala na třídní workshopy (šikana, agresivita, rodinné trápení).

Terénní práce probíhala zhruba u dvou rodin týdně a měla různou podobu – někdy krátký kontakt mezi dveřmi, jindy delší posezení u kávy.

> *„Cokoli se lépe řeší návštěvou rodiny než pozváním rodiče do školy. Doma je ve svém bezpečném prostředí a vnímá vás spíš jako hosta, snaží se být milý. Když si sednete venku mezi dětmi a něco s nimi děláte, mámy se seběhnou a zajímají se. Ale když je pozvete do školy, nefunguje to."*
>
> Sociální pedagožka

Po opakovaných návštěvách se začala dozvídat cenné informace (důvody absencí, rodinné potíže). Na zjištěné potřeby **reagovala konkrétní pomocí** – přinesla jídlo či oblečení, objednala doktora, odvezla dítě do školy. Důležité je však **vymezit si hranice a nenechat se zbytečně využívat**. Je v pořádku pomoci, ale je zároveň třeba řešit příčinu problémů a vidět snahu rodiny o změnu situace.

4 PŘÍNOSY PROJEKTU

Multidisciplinární přístup a kombinace aktivit se ukázaly jako efektivní způsob, jak přispět k prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání:

1) **Důvěřivější a otevřenější žáci**: Zejména **intenzivní práce s menšími skupinkami či jednotlivci podpořila otevřenost dětí**, které by za jiných okolností při hromadných aktivitách zůstaly v ústraní. **Děti navíc viděly členy týmu v neformální roli kamarádů, a tak si k odborníkům vybudovaly důvěru a nebály se sdělit i citlivější informace**. Tým pak mohl cíleně reagovat na potřeby žáků.

> *„Tým složený ze sebelepších odborníků, které ve škole nikdo nezná, by nefungoval. Projekt začal být skutečně efektivní ve chvíli, kdy jsme se stali součástí školy a děti si k nám vytvořily vztah. Bez navázání důvěry jsou jednorázové intervence neúčinné, jejich dopad mizí s odchodem odborníka."*

Psycholog z MDT

Individuální práci v případě workshopů nahradila jejich kontinuita. **Ve třídách, kde se konaly dva workshopy, MDT zaznamenal větší otevřenost a aktivnější diskusi**. I ti, kteří zprvu nevykazovali zájem, byli pozornější a na aktivity se těšili.

2) **Změny v chování žáků**: Zejména intervence psychologa zapříčinily „významnější" posuny u některých žáků, které se projevily v každodenních situacích. Některé **děti s nízkým sebevědomím vyprávěly o svých úspěších**, další **se naučily lépe komunikovat své problémy** a v případě potřeby si říct o pomoc, ředitel také zaznamenal **úbytek kázeňských provinění**.

Ředitel školy zmínil případ žáka, který od 1. třídy vyvolával konflikty a často končil v ředitelně. *„Byl to nervák, ale ne zlý kluk, potřeboval se naučit zvládat emoce."* Jednoho dne tento žák při konfliktní situaci raději odešel na chodbu, chytil se zábradlí a uplatnil sebeovládací praktiky, kterým se naučil při individuálních setkáních s psychologem, což ředitel považuje za *„ohromný posun"*.

Sociální pedagožka popsala dívku na 2. stupni, která byla vulgární, utíkala ze třídy a ničila pomůcky. Učila ji proto pojmenovat, co ji trápí, a vyhledat pomoc. *„Ke konci vydržela v hodině a dokázala říct, že má problém, místo aby utekla."*

3) **Pozitivní vztah ke škole**: Zejména aktivity klubu **dětem, které dosud školu vnímaly negativně kvůli neúspěchům** (špatné známky, poznámky atp.), **nebo nikdy nenavštěvovaly žádný kroužek z finančních důvodů, přinesly pocit sebehodnoty a možnost seberealizace**.

> *„Viděly, že mohou trávit čas s lidmi, kterým na nich záleží, naučit se něco nového, zasportovat si a zároveň si popovídat."*

Sociální pedagožka

Investovaný čas se týmu vrátil v podobě lepší spolupráce s dětmi, které měly *„chuť někam patřit"*. I když zpočátku do klubu přišlo pár dětí, *„čím déle klub běžel, tím víc dětí chodilo."*

> *„Děti čekaly klidně třicet minut před školou, než začne odpolední aktivita, protože se těšily, ptaly se, kdy zase budou moct přijít a pokecat si."*

Sociální pedagožka

4) **Přínosy i pro okolí žáků:** Ukázalo se, že **intenzivní práce s konkrétními dětmi působí i na jejich blízké**. Děti, které se ve škole setkaly se zajímavou aktivitou nebo zažily úspěch, se doma chlubily rodičům, kteří postupně měnili svůj postoj ke škole. Zároveň z odpoledního klubu byly některé děti tak nadšené, že přivedly i své kamarády.

Díky klubu tým také odhalil **„peer lídry"** - děti, které byly aktivní a představovaly zástupce vrstevníků. Tyto děti nejen, že pomáhaly motivovat své kamarády, aby se do aktivit zapojili, a šířily mezi nimi myšlenky týmu (respekt, spolupráce atp.), ale rovněž poskytovaly informace ze školního dění, které by se k MDT jinak nedostaly.

> *„Jeden z chlapců pravidelně na začátku komunitního kruhu sdílel, zda se spolužáci od minula hádali či nikoli, a navrhoval témata, kterým by se skupina měla věnovat."*

Psycholog z MDT

Kromě práce s menšími skupinami či jedinci byla v tomto ohledu důležitá i **terénní práce, jelikož pomohla zvýšit viditelnost projektu v komunitě**. Sousedé viděli, že zástupci školy běžně chodí do jejich domu, což postupně měnilo jejich názor na školní pracovníky.

5 ZKUŠENOSTI Z REALIZACE

1) **Orientace na starší žáky:** Diagnostické dotazníky odhalily, že pocity seberealizace a naplnění, které podle MDT představují klíčový rizikový faktor předčasných odchodů, s věkem klesají. **Starší žáci častěji vnímají školu jako méně smysluplnou a hledají možnosti uplatnění mimo ni**. Tento poznatek proto vedl tým k rozhodnutí **věnovat se starším dětem intenzivněji.**

Dále se potvrdilo, že v podmínkách dvouletého projektu je lepší zaměření na starší žáky, jelikož u mladších by byla nutná dlouhodobá podpora, aby jim motivace vydržela do kritických ročníků.

2) **Proměna vztahu rodičů ke škole: Zapojení rodičů bylo zpočátku nejtěžší, protože ke škole neměli pozitivní vztah**. Nejprve se s nimi projekt snažil sblížit na rodinných workshopech, avšak **účast byla nízká**. Nechápali jejich význam, týmu nedůvěřovali, a potřebovali se věnovat „důležitějším věcem" jako je zajištění ošacení.

Navíc se ukázalo, že **se děti před svými rodiči neotevřou**. Proto se MDT začal plně soustředit na **terénní práci a na děti, přes jejichž pozitivní zpětnou vazbu oslovil i rodiče.**

> *„Nejdříve je potřeba do rodiny docházet pravidelně, připomenout schůzku, donést úkol. Nesmíte přijít v pozici, že je jdete kárat nebo napomínat, musíte být partner. Pak spolupracují, začínají se dostavovat na schůzky, začínají děti pouštět na odpolední aktivity."*
>
> Sociální pedagožka

Díky praktické pomoci, ať už materiální či v podobě dětských úspěchů, **rodiče začali škole důvěřovat a nebáli se svěřit**. Přestali školu vnímat jako nástroj represe, nýbrž jako zdroj podpory. Někteří dokonce přišli podpořit své děti na odpolední klub nebo zdravili členy MDT na ulici. Za velký úspěch realizátoři považují **školní slavnost, kam dorazil rekordní počet rodičů**. V neformálních rozhovorech tam mnozí dokonce školu pochválili. Obecně ale platilo, že **rodiče projekt spíše tiše tolerovali, než aby jej aktivně spoluvytvářeli**.

> *„Už dětem nebránili s námi pracovat, a to je taky hodně."*
>
> Ředitel ZŠ Družby

3) **Podpora ředitele školy:** MDT zejména zpočátku narážel na **skepsi pedagogů k projektovým aktivitám**. Stěžejní proto bylo **aktivní zapojení ředitele školy**, který díky svému přístupu **dokázal učitele přesvědčit o významu intervencí**. Pedagogům představil tým i jeho aktivity a vysvětlil, proč je důležité s ním spolupracovat, pouštět ho do hodin a obracet se na něj v případě potřeby.

Postupně pedagogové viděli přínosy projektu a **začali s týmem spolupracovat**. Někteří však až do konce projektu MDT aktivně nevyhledávali a nekonzultovali potřeby žáků.

4) **Rozpor mezi školou a MDT:** Ředitel školy uvádí, že při setkáních s MDT v rámci plánování intervencí docházelo k občasným třecím plochám. Vysvětluje, že MDT není zatížen výukou, pracuje s menším počtem dětí, a může reagovat flexibilněji, což pedagogický sbor nemůže. Tento rozpor někdy vedl k **nereálným očekáváním ze strany MDT ohledně zapojení učitelů do aktivit, zatímco učitelé naopak nerozuměli přítomnosti MDT**.

Ředitel proto zdůrazňuje, že **již při vzniku MDT je nezbytné jasně definovat role a kompetence jednotlivých aktérů**, aby se předešlo nedorozuměním a zvýšila efektivita spolupráce.

5) **Absence intervencí pro nejohroženější**: V průběhu projektu se ukázalo, že **děti, které by potřebovaly největší pomoc, tj. vykazovaly nejvyšší ohrožení** (např. měly zažité záškoláctví), **se dobrovolně do aktivit týmu nezapojí**, jelikož postrádají jakoukoliv motivaci svou situaci měnit. Tyto žáky proto projekt s takto nastavenými aktivitami nedokázal podchytit.

6 UDRŽITELNOST MULTIDISCIPLINÁRNÍHO PŘÍSTUPU V KARVINÉ

Po skončení dvouletého projektu si zástupci MDT uvědomili, že **dva roky podpory jsou málo, jelikož vztah s rodinami a dětmi vyžaduje čas**. Projekt by podle nich měl mít několikaměsíční fázi navazování důvěry, teprve pak lze očekávat změny. **Pro opravdu viditelné výsledky proto navrhují, aby intervence trvaly alespoň tři až pět let.**

V tomto ohledu zástupci týmu zdůrazňují zklamání z neschválené žádosti o navazující projekt, a tudíž **neprodloužení dotace, kvůli čemuž musel být jejich odborný tým po dvou letech rozpuštěn**. Ve stejnou dobu pak skončil i projekt dotovaný z NPO, a tím škola přišla i o sociální pedagožku. To podle MDT **narušilo kontinuitu podpory**, přičemž samy děti se ptaly, kdy zase „jejich" tým přijde.

Škola hodlá v prevenci předčasných odchodů navázat na své intervence zavedené již před projektem – interní postupy, pravidelné třídní schůzky zaměřené na docházku. Pro efektivnější zacílení by však potřebovala externí odborníky, které **bez financí nezajistí**, a proto společně s MDT **apelují na to, aby v případě navazujících výzev měly již funkční projekty možnost návazného financování.**

Další možností, kde získat finance na podobné aktivity, je podle MDT město. **Karviná projekt neformálně podpořila, informovala o něm v lokálním zpravodaji, distribuovala vytvořenou metodiku, avšak téma komunikovala velmi citlivě**. Obávala se, že by projekt mohl pokazit její snahy o lepší obraz města.

> *„V Karviné máme školu, kde jsou děti z relativně zámožnějších rodin, a když jsme navrhli, že projekt odprezentujeme tam, tak … Měli pocit, že je to věc na okraji společnosti, protože pracujeme s ohroženými dětmi. A kdybychom šli prezentovat do „úspěšné" školy, mohlo by to vyslat špatný signál."*
>
> Pedagog z MDT

Sociální pedagožka **zdůrazňuje význam podpory města**, kterému by měl být MDT detailně představen, přičemž právě město by mělo jeho aktivity nabízet dalším školám. Zástupci týmu jsou přesvědčeni, že **stejná skupina odborníků může své služby poskytovat na více školách najednou**, avšak tato možnost v praxi nebyla využita. Sociální pedagožka dále poukazuje na to, že **by odborníci měli být městem zváni na komunitní schůze**, kde by se téma předčasných odchodů mělo plánovat systematičtěji.

Z pohledu udržitelnosti tým vnímá pozitivně **vznik metodiky prevence předčasných odchodů ze základního vzdělávání**, která přináší praktické rady a doporučení, jak identifikovat ohrožené děti, jak s nimi pracovat a jak následně tyto intervence vyhodnotit. MDT tento dokument prostřednictvím města sdílel s místními školami, jelikož se domnívá, že **každá škola by měla mít svůj MDT, který se bude nad situací žáků pravidelně scházet**.